

Asia: VN/2801/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Laki jätelain muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

15 §. Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvollisuus

-

15 c §. Kielto kerätä kierrätyskelpoista tai uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa jätettä energijätteenä

-

21 a §. Kiinteistön haltijan tiedonjakovelvollisuus

-

21 b §. Jätehuoltopalveluiden laatuvaatimukset ja palveluita tarjoavan neuvontavelvollisuus

-

22 §. Valtion viranomaiset

-

57 §. Tuotteen jakelijan tiedottamisvelvollisuus

-

93 §. Jäteneuvonta ja -tiedotus

-

100 §. Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin

-

121 §. Velvollisuus laatia siirtoasiakirja

122 §. Tiedonsaantioikeus

124 §. Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

Ympäristönsuojelun näkemyksen mukaan esitetty vaikutusarvio, jossa todetaan, että hallinto-, palvelu-, ja elinkeinotoiminnan valvonta ei varsinaisesti lisää toimivaltaisen valvontaviranomaisen tehtäviä, on virheellinen ja perustuu puutteelliseen tietoon kohteiden todellisesta määrästä, jota ei liene edes kartoitettu. Hallinto-, palvelu-, ja elinkeinotoiminta ei pääsääntöisesti ole ympäristöluvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa eikä nykyisellään sisälly kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen säännölliseen valvontaan. Käytännössä lähes kaikki kohteet tulisivat valvottaviksi uusina kohteina ja tämä lisää merkittävästi tai jopa moninkertaistaisi säännölliseen valvontaan kuuluvien kohteiden määrän.

Esimerkinomaisesti mahdollisten uusien valvontakohteiden määrää voi peilata MaRA ry:n tilastoon, jonka mukaan Suomessa on vuonna 2024 ollut 17000 ravintolatoimipaikkaa. Erilliskerättävän biojätteen määrä 10 kg viikossa voi arvioida ylittyvän käytännössä kaikissa ravintoloissa. Tilastokeskuksen mukaan teollisuusyritysten määrä on 2024 ollut 29230. Muovijäte on erilliskerättävä, kun sitä kertyy 5 kg viikossa. Tämän määrän voi arvioida ylittyvän käytännössä kaikilla teollisuuden toimijoilla, jotka vastaanottavat tai lähettävät raaka-aineita tai tuotteita.

Yritysten yhteislukumäärä Suomessa vuonna 2024 on tilastokeskuksen mukaan ollut noin 607 659. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle aiheutuisi kohtuuton lisätyö jo pelkästään siitä, että tästä joukosta kartoitetaan erilliskeräysvelvolliset valvontasuunnitelmaan sisällytettävät toiminnot. Suunnitelmallisen valvonnan toteuttamiseksi kohteista tulisi laatia jonkinlainen rekisteri, jossa ylläpidetään kohteiden tiedot ja niissä tapahtuvat muutokset sekä suoritettavat valvontatoimenpiteet.

Esityksessä ei ehdoteta viranomaiselle uusia voimavaroja, vaan todetaan, että muutos vaikuttaisi lähinnä valvontatehtävien järjestelyihin. Esityksen mukaan valvontaviranomaisen voimavaroja kohdennettaisiin nykyistä enemmän jätteen erilliskeräysvelvollisuuksien valvontaan, mikä vastaavasti vähentäisi muuta valvontaa. Epäselväksi jää miten ja millä perusteilla valvontatehtäviä tulisi jatkossa priorisoida ja mitä valvontatehtäviä vähennettäisiin.

Ympäristönsuojelun näkemyksen mukaan jo nykyisellään niukat resurssit tulee kohdentaa ympäristövaikutuksiltaan merkittävimpien kohteiden luvitukseen ja valvontaan. Valvonnan kohdentamisessa tulee huomioida mahdollisimman tasapainoisesti kaikki kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäväkenttään sisältyvän lainsäädännön vaatimukset. Resursseja ei pysty kohdentamaan pelkästään jätelain valvontaan.

Mikäli kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle osoitetaan uusia tehtäviä, tulee siihen osoittaa myös riittävät resurssit tehtävän hoitamiseksi. Valvonta pitäisi nimenomaan pystyä kohdentamaan ympäristöriskeiltään ja -vaikutuksiltaan merkittävimpiin toimintoihin.

Tavoite erilliskeräysvelvoitteen toteutumisen parantamisesta on kannatettava ja tarpeellinen. Keinoja erilliskeräyksen tehostamiseen voisi olla valvonnan ohella myös toiminnanharjoittajien tietoisuuden lisääminen ohjeistuksen ja tiedottamisen kautta. Esimerkiksi valtakunnallinen ministeriön vetämä tiedotuskampanja erilliskeräysvelvoitteista ja tavoitteista sekä siihen liitetty projektiluonteinen jonkin tietyn yrityssektorin valtakunnallinen valvontatempaus voisi olla yksi tapa kehittää erilliskeräyksen toteutumista.

Voimaantulosäännös

-

Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta & säännöskohtaiset perustelut

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

-

Muuta huomioitavaa

Mahdolliset muut huomiot hallituksen esitysluonnokseen

-

Surakka Anu
Jyväskylän kaupunki, ympäristönsuojelu